

EEN OUDE VONDST OP JAVA VAN DE GROOTE AALSCHOLVER (PHALACROCORAX SULCIROSTRIS TERRITORI (MATH.) IN HET MUSEUM TE BUITENZORG

door

A. HOOGERWERF

In De Tropische Natuur (jrg. 24, Juni 1935, p. 90/91) maakten wij, bij een goede foto der levende volgels, melding van een groote aalscholver door ons in 1935 waargenomen in de Brantas-delta, die later bleek *Phalacrocorax sulcirostris territori* te zijn en door ons onder dien naam werd gepubliceerd in Bull. Raffles Museum, no. 12, May 1936, p. 120. „It is most curious” schreven wij „that there was no satisfactory formal record of this bird from Java when it breeds in hundreds in the eastern part of the island.”, hetgeen echter niet geheel juist was, want Vorderman noemde deze aalscholver voor Java (Nat. Tijdschr. Ned. Ind., vol. 60, 1900, p. 99) naar aanleiding van Ogilvie Grant's opgave in Cat. Brit. Museum (vol. 26, p. 376) waar sprake is van een door Finsch als van Java afkomstig beschouwde vogel.

Aanleiding tot deze door ons gemaakte opmerking werd gevormd door het feit, dat het door Bartels en Stresemann in 1929 gepubliceerde systematische overzicht der Java-vogels (Treubia, vol. 11, Aug. 1929) de soort niet noemde, terwijl ook Peters in zijn in 1931 verschenen eerste deel der „Checklist of the birds of the world” Java niet indeelde bij het verspreidingsgebied dezer soort. Kuroda deelde waarschijnlijk de meening van Bartels, Stresemann en Peters, want ook de Japanner noemde de aalscholver aanvankelijk niet in zijn „Birds of the island of Java” (vol. II, 1936), maar gaf deze wel op in zijn in het slot van dit deel opgenomen „Corrigenda and addenda” (p. 769), vermoedelijk n.a.v. onze „ontdekking”. Ook Chasen noemde de soort weer voor Java in zijn Handlist of Malaysian birds (1935) na onderzoek van hem door ons toegezonden materiaal.

Op p. 145 van de hierboven genoemde door Bartels en Stresemann geschreven lijst van Java-vogels motiveert Bartels het schrappen van de

„Java-lijst” van dezen vogel door de simpele mededeeling: „Die Angabe „Java” im Cat. Birds Brit. Museum (XXVI, p. 376) beruht zweifellos auf einem Irrtum”, terwijl op het tijdstip, dat dit werd geschreven de soort veelvuldig in Oost-Java voorkwam en in bepaalde streken dagelijks te verzamelen was! ...

Met het oog op onze latere ontdekkingen achten wij het zeer waarschijnlijk, dat Finsch inderdaad een van Java afkomstige *sulcirostris* onder de oogen heeft gehad en onze „Belegstücke” dus niet de eerste van Java afkomstige zijn. Zij zijn dit in ieder geval niet, ook al zou Finsch’ opgave niet juist zijn, omdat — en dit vormde de aanleiding tot het schrijven van deze mededeeling — zich in het Museum te Buitenzorg een balg bevindt die op 10 Februari 1918 in de Residentie Kediri werd verkregen door den heer Chauvigny de Blot. Dit huidje moet door Siebers over het hoofd zijn gezien toen hij zijn „Ergänzungen und Berichtigungen zur Liste der Java Vögel” schreef, welke als aanhangsel van de Java-lijst van Bartels en Stresemann verschenen, of bedoeld voorwerp moet eerst na dien tijd aan het Museum zijn afgestaan.

Deze vogel draagt het Museum-Cat. no. 12946 en werd geschoten op het meer Tjampoerdarat, Zuid Toeloeng Agoeng, gelegen in de Residentie Kediri; naar onze meening behoeft aan de „echtheid” van dit bewijsstuk niet te worden getwijfeld, zoodat dit exemplaar als eerste „Belegstück” mag worden beschouwd voor dit eiland wanneer later mocht blijken, dat Finsch’ opgave inderdaad op een misverstand berust. Dit laatste kan door ons niet worden nagegaan, omdat het door Grant (l.c.) aangehaalde periodiek (Neu-Guinea) voor ons niet bereikbaar is.

Augustus 1945.
